

Avdeling for personal og organisasjon
Det helsevitenskapelige fakultet
Det juridiske fakultet
Det kunstfaglige fakultet
Fakultet for biovitenskap, fiskeri og økonomi
Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning
Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi
Fakultet for naturvitenskap og teknologi
Tromsø Museum - Universitetsmuseet
Universitetsbiblioteket

Implementering av DORA-erklæringen ved UiT

UiT signerte høsten 2016 «DORA-erklæringen» (The San Francisco Declaration on Research Assessment <https://sfdora.org/read/>). Siden har flere andre norske UH-institusjoner og Forskningsrådet signert. Etter en gjennomgang av hvilke områder, retningslinjer og rutiner hvor erklæringens prinsipper bør tas inn ved UiT, foreslås her en plan og prosess for implementering av DORA. Planen tydeliggjør hvilke revisjoner som bør gjøres av dokumenter knyttet til ulike prosesser, hvilke nye rutiner som bør etableres og hvem som skal ha ansvar for å gjennomføre arbeidet. UiT vil framover følge nøye med på hvordan Forskningsrådet tar inn DORA-prinsippene i sine prosesser og rutiner.

Bakgrunn

DORA kom i stand under et møte i American Society for Cell Biology (ASBC) i San Francisco i desember 2012. En gruppe forskere og tidsskriftsredaktører delte en felles bekymring for hvor stor betydning Journal Impact Factor (JIF) hadde fått for vurdering av forskningskvalitet, og hvilke konsekvenser dette kunne få for formidling av forskningsresultater, karrieremuligheter for (særlig yngre) forskere og hvordan verdien av forskningsresultater vurderes. Ut av dette møtet ble DORA-erklæringen utformet, og den har siden fått bred oppmerksomhet og tilslutning internasjonalt.

DORA inneholder et sett av anbefalinger om nøye, god og klok praksis for kvalitetsvurderinger av forskningsresultater. Gjennomgående i DORA er en oppfordring om at forskningsarbeider skal vurderes ut fra deres faktiske innhold, kvalitet og betydning og at det ikke skal være tidsskrifters innflytelsesfaktor (impact) som legges til grunn ved prosjektfinansiering, ansettelses eller opprykk.

Ved å underskrive DORA-erklæringen har UiT sluttet seg til prinsippene og forpliktet seg til å følge dem opp i praksis. Vi antar at det er få tilfeller ved UiT hvor det gjøres faglige vurderinger som ikke er i samsvar med DORA, men det forekommer. Utfordringene knyttet til DORA vil variere mellom fagområder. For eksempel er indikatorene basert på siteringstall slik som Journal Impact Factor og *h*-indeks, mindre relevante for forskere og fagmiljøer som publiserer lite i internasjonale tidsskrifter. Uansett er denne gjennomgangen viktig og nødvendig.

Områder som berøres av prinsippene i DORA og forslag til prosess for implementering ved UiT

Implementering av prinsippene i DORA omfatter i utgangspunktet to hovedområder 1) opptak, tilsetting og opprykk til stillinger og bedømmelse av doktorgrad, og 2) tildeling av forskningsmidler. I tillegg er det andre

områder og retningslinjer hvor forskningskvalitet vurderes og som derfor må belyses og vurderes med tanke på revisjon.

1) Opptak, tilsetting og opprykk til stillinger og bedømmelse av doktorgrad

Sentrale dokumenter for disse prosessene er:

- Utfyllende bestemmelser for ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger ved Universitetet i Tromsø - Norges arktiske universitet (UiT)
- Utfyllende bestemmelser for tilsetting i stillinger som postdoktor, stipendiat og vitenskapelig assistent ved Universitetet i Tromsø
- Veiledning om bedømmelse (sensur) av doktorgrader ved Universitetet i Tromsø - Norges arktiske universitet (UiT)

Når det gjelder tilsettinger og opprykk til stillinger forvaltes retningslinjer og rutiner av Personal og organisasjonsavdelingen (POA), og det er derfor naturlig at POA tar ansvar for å ta inn endringer i dokumenter og rutiner på dette feltet. Veiledninger og rutiner for opptak og bedømmelse av doktorgrad forvaltes av Avdeling for forskning og utviklingsarbeid (AFU), og revisjon vil naturlig følges opp her. Utover dokumenter og prosesser som forvaltes av nivå 1, kan det eksistere egne dokumenter og rutiner ved fakultetene som også må revideres.

Vi foreslår at hele eller relevante deler av følgende avsnitt tas inn i dokumentene:

«Ved UiT skal det ved vurderinger av tilsetting eller opprykk til stillinger, ved opptak og bedømmelse av doktorgrad og ved tildeling av forskningsmidler legges vekt på forskningsarbeidenes kvalitet, relevans og betydning og ikke på hvor arbeidene er publisert, i henhold til prinsippene i The San Francisco Declaration on Research Assessment (DORA).»

I tillegg kan det i utlysninger og/eller betenkninger tas inn en standardsetning som forslagsvis kan være:

«UiT følger DORA-erklæringens prinsipper for god forskningsevaluering, og vil vurdere kvaliteten på forskningsarbeider framfor hvilken kanal de er publisert i.»

Det bør også vurderes om det interne medlemmet av bedømmelseskomiteer skal følges opp med detaljert informasjon om hva DORA betyr, og gis et særskilt ansvar for å påse at arbeidet gjøres i samsvar med DORA-prinsippene. I en overgangsfase bør vi vurdere hvorvidt de enkelte fakulteter/tilsettingsutvalg skal bes om å være spesielt oppmerksom på om rapporter fra bedømmelseskomiteer er i samsvar med DORA-prinsippene.

Utover UiTs dokumenter og retningslinjer finnes det nasjonale føringer som f.eks. «Samordning av prosessene for professoropprykk, vedtatt av fellesmøtet for Nasjonalt fakultetsmøte for realfag (NFmR) og Nasjonalt råd for teknologisk utdanning (NRT)» og «Veiledning om bedømmelse av norske doktorgrader, anbefalt av UHR 22. mars 2007». Vi anbefaler at UiT gir innspill til nasjonale aktører på ulike fagområder som er ansvarlige for slike dokumenter og føringer.

2) Utlysninger og tildelinger av forskningsmidler

Ved UiT utlyses årlig konkurranse om forskningsmidler fra UiTs strategiske midler. Etter utlysning fordeles prosjektmidler (stipendiatstillinger og midler) etter evaluering og rangering fra et internasjonalt fagpanel sammensatt på bakgrunn av forslag fra fakultetene. Saksbehandlingen forvaltes av AFU.

Evalueringskriteriene bør revideres slik at de er i samsvar med prinsippene i DORA. Ved tildeling av forskningsmidler fra UiT foreslås det at relevante dokumenter tar inn hele eller deler av avsnittet:

«Ved UiT skal det ved vurderinger av tilsetting eller opprykk til stillinger, ved opptak og bedømmelse av doktorgrad og ved tildeling av forskningsmidler legges vekt på forskningsarbeidenes kvalitet, relevans og betydning og ikke på hvor arbeidene er publisert, i henhold til prinsippene i The San Francisco Declaration on Research Assessment (DORA).»

Tromsø forskningsstiftelse har «som formål å støtte og foreta utdeling av midler til langsiktig grunnleggende forskning og forskningsfremmende tiltak, herunder forskningsstrategiske rekrutteringstiltak, ved UiT Norges arktiske universitet»¹. Stiftelsen kan også støtte tilsvarende formål ved andre institusjoner i landsdelen når dette innebærer samarbeid med UiT. Stiftelsen administreres av Norinnova Technology Transfer AS, som koordinerer arbeidet i stiftelsens styre og Rådgivende utvalg. Tromsø forskningsstiftelse vil oppfordres til å revidere utlysninger og evalueringskriterier slik at de er i samsvar med prinsippene i DORA.

3) Andre områder

UiTs priser

Styret ved UiT Norges arktiske universitet deler årlig ut priser i ulike kategorier. Statuttene for de prisene hvor det gjøres evaluering av forskningsresultater bør revideres slik at de er i samsvar med prinsippene i DORA. Dette kan gjelde Formidlingsprisen, Utdanningsprisen, Forsknings- og utviklingsprisen, Innovasjonsprisen og Pris til yngre forsker.² Disse prisene administreres for tiden av AFU.

FoU-termin

I UiTs retningslinjer for fordeling av FoU-termin er ett av flere krav til søkerne at de skal ha publisert FoU-resultater i tellende kanaler i opptjeningstiden tilsvarende 0,7 publikasjonspoeng i gjennomsnitt per år. Selv om nasjonale anbefalinger har vært tydelige på at den norske publiseringsindikatoren (publikasjonspoeng) ikke bør benyttes på individnivå, har UiT valgt å stille et slikt krav om publikasjonspoeng til søkerne. Publiseringskravet har ikke vært betraktet som særlig strengt og har fungert som en terskel som har bidratt til å lette arbeidet med saksbehandling av ordningen. Tilslutning til prinsippene i DORA-erklæringen bringer nytt lys til denne saken. Fordi publiseringsindikatoren er innrettet slik at enkeltpublikasjoner gis publikasjonspoeng basert på om en publiseringskanal (tidsskrift/forlag) ligger på nivå 1 eller nivå 2, er det vurderinger av kanalen som får betydning for uttelling i publikasjonspoeng – og ikke kvaliteten på den enkelte publikasjonen. Det er vanskelig å se at vurderinger av enkeltforskeres arbeider basert på denne nivåinndelingen er i samsvar med prinsippene i DORA, og vi foreslår derfor å revidere retningslinjene for FoU-termin slik at kravene til publiseringsresultater gjøres uavhengig av publiseringsindikatoren. AFU har administrert retningslinjene for ordningen, og vil følge opp dette arbeidet.

Utover statuttene for UiTs priser og retningslinjene for FoU-termin kan det være andre sentrale dokumenter ved UiT som bør vurderes med tanke på revisjon i samsvar med DORA-prinsippene, slik som strategidokumentet *Drivkraft i nord: Strategi for UiT mot 2022* og *Handlingsplan for Charter and Code*.

For å informere ansatte om DORA-erklæringen og prinsippene i DORA, samt synliggjøre hvordan dette er tatt inn i UiTs prosesser og hvordan forskere selv kan ivareta prinsippene, opprettes det en nettside. AFU tar ansvar for denne. Det vil kreves et omfattende informasjonsarbeid på mange nivåer om DORA. Her vil det være sentralt at forskningsledere engasjerer seg for å etablere bevissthet og kultur for endrede holdninger og praksis. Med erfaring fra lang tids bearbeiding av organisasjonen når det gjelder informasjon om og forståelse av hva Open Access handler om, er det grunn til å forvente at det også må arbeides over tid med DORA-prinsippene for at organisasjonen skal operere i tråd med disse.

UiTs enheter og organisasjonene

Der fakultetene, Universitetsbiblioteket, Tromsø Museum og fagorganisasjonene har egne retningslinjer, rutiner, priser, insentivordninger eller andre praksiser hvor det gjøres vurderinger av forskningsresultater som kan være i strid med prinsippene i DORA-erklæringen ber vi om at disse gjennomgås og revideres.

¹ <https://tfstiftelse.no/>

² Anses ikke som relevant for Likestillingsprisen og Arbeidsmiljøprisen

UiTs prorektor Kenneth Ruud er svært opptatt av DORA-prinsippene, og har ønsket denne utviklingen lenge. Han mener at Forskningsrådets signering av DORA er et betydelig skritt i riktig retning og et viktig insitament for å øke norske forskeres mulighet til å publisere i åpne tidsskrifter. Ved åpningen av årets Munin-konferanse, vil prorektors åpningsforedrag handle om DORA og vår implementering av denne.

Med bakgrunn i gjennomgangen over ber vi POA, fakultetene, Tromsø Museum og Universitetsbiblioteket om å ta informasjonen til orientering og gjennomgå og revidere retningslinjer, rutiner og ordninger slik at prinsippene i DORA-erklæringen blir gjennomgående i UiTs organisasjon. Det kan gjerne gis en tilbakemelding til AFU på hvordan dette er fulgt opp ved de ulike enhetene. Oppfølgingen ved fakultetene vil bli gjennomgått i første Forskningsadministrativt forum (eller tilsvarende forum) i 2019, i begynnelsen av februar.

Område/dokument/prosess	Ansvarlig	Tiltak
Utfyllende bestemmelser for ansettelse og opprykk i undervisnings- og forskerstillinger ved UiT	POA	Skrive inn avsnitt om DORA
Utfyllende bestemmelser for tilsetting i stillinger som postdoktor, stipendiat og vitenskapelig assistent ved UiT	POA	Skrive inn avsnitt om DORA
Utlysninger av vitenskapelige stillinger	POA	Vurdere tekst om DORA
Kunnskap og oppfølging av bedømmelseskomiteer for stillinger for å påse at arbeidet gjøres i samsvar med DORA	POA	Vurdere og foreslå ansvar og rutiner
Nasjonale samordningsdokumenter for bedømmelser for ulike fagområder	POA/fakultetene	Vurdere å gi innspill til nasjonalt koordinerte prosesser
Veiledning om bedømmelse (sensur) av doktorgrader ved UiT	AFU	Skrive inn avsnitt om DORA
Kunnskap og oppfølging av bedømmelseskomiteer for ph.d. for å påse at arbeidet gjøres i samsvar med DORA	AFU	Vurdere og foreslå ansvar og rutiner
Utlysninger og tildelinger av forskningsmidler ved UiT	AFU	Skrive inn avsnitt om DORA og oppfølging av bedømmelseskomiteer
Utlysninger og tildelinger ved Tromsø forskningsstiftelse	AFU	Sende henvendelse om å gjennomgå og revidere utlysninger og rutiner
UiTs priser	AFU	Skrive inn avsnitt om DORA i statutter
Retningslinjer for fordeling av FoU-termin ved UiT	AFU	Revidere krav til publisering
Fakultets-/enhetsvise dokumenter for stillinger, insentivordninger og priser	Fakultetene	Gjennomgå og revidere tekst/rutiner
Bruk av publiseringsindikatoren på individnivå	Fakultetene og fagforeningene	Gjennomgå og revidere tekst/rutiner
Nettside på uit.no om DORA	AFU	Etablere og oppdatere

Vennlig hilsen

Pål Vegar Storeheier
Forskningsdirektør

—
paal.v.storeheier@uit.no

Randi Østhus
seniorrådgiver

—
randi.osthus@uit.no

Kopi:

Avdeling for utdanning, Avdeling for IT, Avdeling for økonomi
Fagorganisasjonene